

บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย
กับ รัฐบาลราชอาณาจักรพม่า
ว่าด้วย ความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

บันทึกความเข้าใจ
ระหว่าง
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย
กับ
รัฐบาลแห่งสหภาพพม่า
ว่าด้วย
ความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

รัฐบาลแห่งสหภาพพม่าและรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ภาคี")

มีความกังวลว่า การค้ามนุษย์โดยเฉพาะต่อสตรีและเด็ก ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจของบุคคล พร้อมทั้งส่งผลเสียหายต่อความผูกพันและคุณค่าทางสังคม

ยอมรับว่า พันธกรณีต่างๆ ของภาคีภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ และตราสารด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ภาคีทั้งสองฝ่ายได้ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติ และยังคงผลใช้บังคับในการจัดการค้ามนุษย์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิของบุคคลใดๆ โดยเฉพาะสตรีและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์

มุ่ง ปกป้องและปราบปรามบุคคลและกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ตามพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ซึ่งเพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ปี ๒๕๕๓.

ยืนยันซ้ำ ในหลักการที่ระบุไว้ในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการต่อต้านการค้ามนุษย์ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ปี ๒๕๕๗ และปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ปี ๒๕๕๗

เชื่อมั่นว่า การปราบปรามอาชญากรรมการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก และการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ โดยความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายและความยุติธรรมทางอาญา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นมาตรการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่ประกันความยุติธรรมในการต่อต้านการค้ามนุษย์

ด้วยความปรารถนาที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ

จึงได้ตกลงดังต่อไปนี้

๑. ขอบเขตบันทึกความเข้าใจ

ข้อ ๑

บันทึกความเข้าใจฉบับนี้จะใช้กับการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ของบันทึกความเข้าใจฉบับนี้

๒. คำนิยาม

ข้อ ๒

เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามบันทึกความเข้าใจฉบับนี้

(ก) "การค้ามนุษย์" หมายถึง การจัดหา ขนส่ง ขนย้าย ให้ที่พักหรือรับเอาบุคคล โดยวิธีการข่มขู่ ใช้อำนาจ หรือการกระทำอื่นซึ่งมีลักษณะของการข่มขืนใจ ลักพาตัว จ้อฉล ใช้งลวง ใช้อำนาจในทางมิชอบ หรือใช้ความอ่อนแอไปในทางมิชอบ การให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือบุคคลอีกคนหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์ให้หมายรวมถึงการแสวงประโยชน์จากผู้อื่นโดยการค้าประเวณีหรือรูปแบบอื่นของการแสวงประโยชน์ทางเพศ การใช้แรงงานหรือบริการแบบบังคับ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับการเอาคนลงเป็นทาส การเป็นทาสรับใช้ หรือการตัดอวัยวะเป็นอย่างน้อยที่สุด

(ข) ความยินยอมของเหยื่อการค้ามนุษย์ต่อการแสวงประโยชน์โดยเจตนาตามที่ระบุไว้ในวงเล็บ

(ก) ของข้อนี้ถือว่าไม่มีความเกี่ยวข้อง เมื่อได้มีการใช้วิธีการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในวงเล็บ (ก)

(ค) เด็กที่ถูกจัดหา ขนส่ง ขนย้าย ให้ที่พักหรือรับไว้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงประโยชน์ จะได้รับการพิจารณาว่าเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ แม้ว่าจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับวิธีการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในวงเล็บ(ก) ของข้อนี้ก็ตาม และ

(ง) "เด็ก" หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

๓. มาตรการป้องกัน

ข้อ ๓

ภาคีจะพยายามอย่างสุดความสามารถในการป้องกันการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก โดย

- (ก) จัดโครงการทางด้านการศึกษาและฝึกอาชีพสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เสี่ยงโดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีและเด็ก เพื่อสนับสนุนให้เกิดโอกาสในการจ้างงาน และลดความเสี่ยงต่างๆ ต่อการค้ำมนุษย์
- (ข) จัดบริการสังคมที่ปรับปรุงแล้ว เช่น การจ้างงาน การเสริมสร้างรายได้และบริการด้านสุขภาพสำหรับทุกคนโดยเฉพาะสตรีและเด็ก ที่เสี่ยงต่อการค้ำมนุษย์
- (ค) เผยแพร่ข้อเสนอแนะแก่สาธารณชนเกี่ยวกับความเสี่ยงต่างๆ ที่นำไปสู่การค้ำมนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการทำให้เหยื่ออยู่ในสถานะที่ถูกแสวงประโยชน์ และ
- (ง) ดำเนินกิจกรรมรณรงค์สร้างความตระหนักให้แก่สาธารณชนในพื้นที่ต้นทาง ทางผ่านและปลายทางภายใต้เขตอำนาจของแต่ละภาคี

ข้อ ๔

ภาคีจะพยายามอย่างสุดความสามารถในการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงต่างๆ และในการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย

ข้อ ๕

ภาคีจะพยายามอย่างสุดความสามารถเท่าที่จะเป็นไปได้ในการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อลดปัจจัยทางด้านอุปสงค์ที่นำไปสู่การค้ำมนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

ข้อ ๖

ภาคีมุ่งมั่นเพื่อประกันว่าได้มีการดำเนินมาตรการที่เหมาะสมต่างๆ เท่าที่เป็นไปได้ ในการกำกับดูแลสถานประกอบการว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ใช้บังคับของแต่ละภาคี

๕. การคุ้มครองเหยื่อการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

ข้อ ๗

ภาคีจะพยายามอย่างสุดความสามารถในการคัดแยกเหยื่อการค้ำมนุษย์ โดยพัฒนาหลักเกณฑ์การคัดแยกเหยื่อการค้ำมนุษย์ร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในกระบวนการคัดแยกเหยื่อ

ข้อ ๘

เหยื่อการค้ำมนุษย์จะต้องได้รับการพิจารณาว่าเป็นเหยื่อของอาชญากรรม ไม่ใช่ผู้ละเมิดหรือผู้กระทำผิดซึ่งกฎหมายคนเข้าเมือง ดังนั้น

(ก) เขื่อยการค้ำนุษย์จะต้องไม่ถูกดำเนินคดีโดยภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในข้อหาเดินทางเข้าหรือออกจากประเทศโดยผิดกฎหมาย รวมทั้งความผิดอื่นใดอันเป็นผลเนื่องมาจากการค้ำนุษย์โดยตรง

(ข) เขื่อยการค้ำนุษย์จะไม่ถูกกักขังในสถานที่กฎหมายใช้บังคับใด ๆ หรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ในระหว่างที่รอการส่งกลับ แต่จะถูกมอบให้อยู่ในความดูแลของกรมสวัสดิการสังคมของสหภาพพม่า หรือกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการของประเทศไทย หรือที่พักอาศัยชั่วคราว โดยจัดหาที่พักอาศัย และให้ความคุ้มครองแก่เขื่อยการค้ำนุษย์ตามกฎหมายและนโยบายของแต่ละภาคี

(ค) ภาคีจะต้องสร้างหลักประกันด้านความมั่นคงและความเป็นส่วนตัวให้แก่เขื่อยการค้ำนุษย์

(ง) เขื่อยการค้ำนุษย์จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมโดยตลอดกระบวนการให้ความคุ้มครอง กระบวนการทางศาลและการส่งกลับประเทศ โดยคำนึงถึงหลักการของความยินยอมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางศาลของเขื่อยโดยตลอด

(จ) จัดให้มีกระบวนการที่คำนึงถึงความเป็นเด็ก และนำมาใช้ตลอดกระบวนการคุ้มครอง กระบวนการทางศาลและการส่งกลับ

(ฉ) หากไม่ทราบอายุของเด็กที่ตกเป็นเขื่อยที่แน่นอน แต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเขื่อยการค้ำนุษย์ผู้นั้นเป็นเด็ก ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเขื่อยผู้นั้นเป็นเด็กจนกว่าจะมีการพิสูจน์ทราบอายุต่อไป

ข้อ ๙

เขื่อยการค้ำนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายในขณะที่รอการดำเนินการอย่างสิ้นสุดในขั้นตอนการส่งกลับอย่างเป็นทางการ หน่วยงานรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องของภาคี จะต้องจัดหาที่พักอาศัยชั่วคราวและให้ความคุ้มครองที่เหมาะสมให้แก่เขื่อยการค้ำนุษย์ที่สอดคล้องกับนโยบายของแต่ละภาคี

ข้อ ๑๐

ภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมต่อผู้กระทำผิดในคดีที่เกี่ยวกับการค้ำนุษย์ ตามกฎหมายภายในประเทศของแต่ละภาคี และจะต้องให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่เขื่อยการค้ำนุษย์อย่างถูกต้องและยุติธรรม

ข้อ ๑๑

ภาคีจะต้องดำเนินการมาตรการที่เหมาะสม โดยอาจรวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย เพื่อเป็นประกันการเยียวยาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพสำหรับเขื่อยการค้ำนุษย์ ดังนี้

(ก) เขื่อยการค้ำนุษย์อาจเรียกร้องให้มีการคืนซึ่งทรัพย์สินและสิ่งของส่วนบุคคลที่ไม่มีการโต้แย้งสิทธิและที่เจ้าหน้าที่ยึดหรือรับในระหว่างขั้นตอนของการให้ความช่วยเหลือหรือกระบวนการพิจารณาความอาญาอื่นใด

- (ข) เขื่อนการค้ำนุษย์อาจเรียกร้องคำทดแทนจากผู้กระทำผิดในความเสียหายต่าง ๆ อันเป็นผล
เนื่องมาจากการถูกค้ำ
- (ค) เขื่อนการค้ำนุษย์อาจเรียกร้องการชำระเงินจากบริการต่าง ๆ ที่ยังคงชำระจากผู้กระทำผิด
และ
- (ง) เขื่อนการค้ำนุษย์จะต้องเข้าถึงกระบวนการที่ถูกต้องของกฎหมาย ในการได้มาซึ่งความ
ยุติธรรมทางอาญา การได้รับการชดใช้ซึ่งค่าเสียหายต่าง ๆ และการเยียวยาทางศาลอื่น ๆ

ข้อ ๑๒

ภาคีจะต้องร่วมมือกับองค์กรทางสังคมและองค์กรเอกชน เพื่อจัดที่พักอาศัยที่ปลอดภัย ให้ความ
ช่วยเหลือทางกฎหมาย การสื่อสารระหว่างเหยื่อกับครอบครัวตามความเหมาะสม การดูแลทางด้านสุขภาพ
และการดำเนินการตามความจำเป็นอื่น ๆ เพื่อให้การคุ้มครองแก่เหยื่อโดยเฉพาะสตรีและเด็ก และ
ครอบครัวตามความเหมาะสม

๕. ความร่วมมือในการปราบปรามการค้ำนุษย์

ข้อ ๑๓

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายของภาคีจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อเปิดโปง
และสืบสวนสอบสวนคดีการค้ำนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็กระหว่างประเทศ ณ พื้นที่ต้นทาง ทางผ่านและ
ปลายทาง

ข้อ ๑๔

ภาคีจะจัดโครงการฝึกอบรมทั้งฝ่ายเดียวหรือร่วมกันให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างขีด
ความสามารถในการดำเนินงานตามกฎหมายที่บังคับใช้ เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การดำเนินคดีกับ
ผู้กระทำผิด และการคุ้มครองเหยื่อการค้ำนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

ข้อ ๑๕

(ก) ภาคีจะต้องส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ำนุษย์ เช่น การ
ดำเนินคดีกับผู้ค้ำนุษย์ข้ามชาติ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้าน
กฎหมายในการดำเนินคดีอาญา และ

(ข) ภาคีจะดำเนินการมาตรการที่กว้างที่สุดในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านกฎหมาย
ในการสืบสวนสอบสวน การดำเนินคดีและกระบวนการทางศาลเกี่ยวกับการค้ำนุษย์ โดยสอดคล้องกับ

ความตกลงที่มีอยู่และมีผลบังคับใช้ซึ่งภาคีได้ลงนามไว้ ในขณะที่มีการรักษาผลประโยชน์สูงสุดของเหยื่อการค้ามนุษย์

ข้อ ๑๖

ภายใต้กฎหมายของประเทศ ภาคีจะต้องร่วมมือในการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อสนเทศ พร้อมทั้ง การรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ เช่น เส้นทาง สถาน ที่เครือข่าย วิธีการและกระบวนการการค้ามนุษย์ รวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลและประวัติอาชญากรรมของผู้ค้ามนุษย์

ข้อ ๑๗

ภาคีจะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการคุ้มครอง เพื่อประกันถึงความปลอดภัยของเหยื่อการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็กและประจักษ์พยานตามความเหมาะสม จากการกระทำอันเป็นการแก้แค้นหรือการคุกคามในระหว่างและภายหลังจากการดำเนินกระบวนการทางศาล

๖. การส่งกลับและการคืนสู่สังคม

ข้อ ๑๘

- (ก) ภาคีจะต้องร่วมมือกันเพื่อประกันถึงการส่งกลับเหยื่อการค้ามนุษย์ที่ปลอดภัยและทันการณ์
- (ข) ภาคีจะต้องแจ้งต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้า ซึ่งชื่อของเหยื่อและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหยื่อ โดยผ่านกรมสวัสดิการสังคมของสหภาพพม่าและ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการของประเทศไทยรวมทั้งช่องทางทางการทูต เพื่อวัตถุประสงค์ในการเตรียมการส่งกลับและคืนสู่สังคมให้แก่เหยื่อการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก
- (ค) ภาคีจะต้องพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานร่วมกัน เพื่อช่วยในการส่งกลับและคืนสู่สังคมที่ปลอดภัยและทันการณ์ และ
- (ง) ผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดแยกกว่าเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์จะต้องไม่ถูกผลักดันกลับ แต่จะส่งกลับโดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของผู้นั้นและสอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าวแล้วข้างต้น และ/หรือมาตรฐานต่าง ๆ ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นภายใต้บริบทของบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนุภูมิภาคสุมาตรา-ไทรบุรี ปี ๒๕๔๗

ข้อ ๑๙

ภาคีจะต้องแต่งตั้งกรมสวัสดิการสังคมของสหภาพพม่า และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการของประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่ในฐานะหน่วยงานประสานงานกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการส่งกลับและคืนสู่สังคมเหยื่อการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก หน่วยงานประสานงานกลางจะต้องมีหน้าที่ ดังนี้

- (ก) ย่นอายุความสะดวกและเตรียมการส่งกลับเหยื่อการค้ามนุษย์ รวมทั้งดำเนินการสืบหาและประเมินครอบครัว
- (ข) ดำเนินการส่งกลับเหยื่อการค้ามนุษย์ตามกำหนดการที่ได้ร่วมกำหนดไว้ล่วงหน้า
- (ค) ประกันความปลอดภัยของเหยื่อการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ในการดำเนินการส่งกลับและคืนสู่สังคม
- (ง) ติดตามประเมินผลเหยื่อที่ถูกส่งกลับ และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนี้รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นให้อีกฝ่ายทราบ โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของผู้ถูกส่งกลับ
- (จ) จัดตั้งเครือข่ายด้านข้อสนเทศระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย องค์การภายในประเทศและระหว่างประเทศที่รับผิดชอบในการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการติดตามกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และ
- (ฉ) ร่วมมือกับองค์การทางสังคมและองค์กรเอกชน หน่วยงานภายใต้สหประชาชาติ องค์กรรัฐบาลระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยเหลือในการส่งกลับและคืนสู่สังคมเหยื่อการค้ามนุษย์

ข้อ ๒๑

ภาคีจะต้องดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเหยื่อโดยเฉพาะสตรีและเด็ก ให้กลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมได้อย่างปลอดภัยและทันการณ์ เพื่อฟื้นฟูศักดิ์ศรี เสรีภาพและความภูมิใจในศักดิ์ศรีตนเองของบุคคลดังกล่าว และให้แต่ละบุคคลได้รับการเสริมพลังอำนาจเป็นผู้รอดพ้น เพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าว ภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) เหยื่อการค้ามนุษย์จะต้องไม่ได้รับความทุกข์ทรมานใดๆ เพิ่มเติมจากการถูกทำให้ตกเป็นเหยื่อซ้ำ การถูกตีตรา การถูกเลือกปฏิบัติหรือได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ ในระหว่างกระบวนการเยียวยาฟื้นฟู กระบวนการทางศาล กระบวนการส่งกลับและคืนสู่สังคม
- (ข) จัดทำแผนการคืนสู่สังคมเป็นรายบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดบริการที่เหมาะสมกับอายุเพศและวัฒนธรรม โดยสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล
- (ค) ให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องทางด้านสังคม การรักษาพยาบาล ด้านจิตใจและการสนับสนุนตามความจำเป็นอื่น ๆ แก่เหยื่อการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ติดเชื้ในโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งโรคมุ้คุ้มกันบกพร่อง เชื้อเอชไอวี/โรคเอดส์ และ
- (ง) เหยื่อที่เป็นเด็กและอยู่ในวัยเรียนจะต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเหมาะสม

ข้อ ๒๒

ภาคีจะต้องจัดโครงการฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การเยียวยาฟื้นฟู การส่งกลับและการคืนสู่สังคมที่มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

- (ก) โครงการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับเหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อเพิ่มโอกาสในการมีงานทำ และ

- (ข) โครงการฝึกอบรมโดยฝ่ายเดียวหรือร่วมกัน เพื่อสร้างความตระหนักให้กับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเหยื่อการค้ามนุษย์ ในด้านการพัฒนาเด็ก สิทธิเด็ก และประเด็นด้านมิติหญิงชาย ตามที่อ้างถึงในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ และตราสารด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ภาคีได้ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติไว้

๗. การปฏิบัติงานร่วม

ข้อ ๑๒

ภาคีจะแต่งตั้งคณะทำงานร่วม ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานรัฐและองค์กรอื่น ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการต่อต้านการค้ามนุษย์

- (ก) คณะทำงานร่วมจะต้องจัดประชุมสามัญหรือวิสามัญ เมื่อใดก็ตามและสถานที่ใดก็ตามที่มีความเหมาะสมและได้รับการเห็นพ้องร่วมกันจากภาคีทั้งสองฝ่าย

- (ข) คณะทำงานร่วมจะต้องมีหน้าที่

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมและการดำเนินการต่าง ๆ ตามบทบัญญัติของบันทึกความเข้าใจฉบับนี้
๒. ดำเนินการร่วมกันเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก
๓. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แนวทางและกรอบการดำเนินงานตามความจำเป็นต่าง ๆ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็กที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของบันทึกความเข้าใจฉบับนี้
๔. ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการร่วมของภาคีและจัดทำรายงานระดับชาติให้ภาคีอีกฝ่ายทราบสม่ำเสมอ
๕. จัดทำข้อเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างภาคีในการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก และ
๖. ทบทวนผลการดำเนินงานตามบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ในทุกสามปี

๘. บทบัญญัติสุดท้าย

ข้อ ๑๓

- (ก) บันทึกความเข้าใจฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับเมื่อได้มีการลงนาม
- (ข) บันทึกความเข้าใจฉบับนี้อาจมีการแก้ไขได้โดยความเห็นพ้องร่วมกันของภาคี

- (ค) ภาคีจะต้องพยายามระงับข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการตีความและการปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจฉบับนี้โดยการเจรจา และ
- (ง) ภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกบันทึกความเข้าใจฉบับนี้เวลาใดก็ได้ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ โดยผ่านช่องทางทางการทูต การบอกเลิกดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับภายหลังจากหกเดือนนับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งการบอกเลิก

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตนได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจฉบับนี้

ทำขึ้น ณเมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. เป็นคู่ฉบับภาษาอังกฤษ

สำหรับรัฐบาลแห่ง
ราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่ง
สหภาพพม่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงความมั่นคงสาธารณะ